

صنعت خراسان؛ میلیونر زاغه نشین

کارآفرینان خراسانی در میزگرد شهرآرا، مهم ترین مطالباتشان از دولت چهاردهم را بیان کردند

سرور هادیان- محسن موسوی زاده

میزگرد

اقتصاد خراسان رضوی بر پایه فعالیت بخش خصوصی استوار است. براساس آمارها ۹۵درصد از واحدهای صنعتی استان را فعالان بخش خصوصی تشکیل می دهند. مشکلات صنعت اقتصادی خراسان رضوی را می توان به دو بخش تقسیم کرد که بخشی از آن به داخل استان ارتباط دارد و بخشی هم ناشی از سیاست ها و تصمیمات یا شرایط حاکم بر اقتصاد کشور است. با توجه به اینکه دولت چهاردهم به تازگی فعالیت خود را آغاز کرده است. این مسئله فرصتی شده تا فعالان اقتصادی مطالبات خود را از دولت جدید مطرح و راهکارهای بهبود وضعیت اقتصادی استان را تشریح کنند. این مسئله بهانه ای شد تا شهرآرا در میزگردی با حضور غلامحسین اسدی ازغدی، رئیس انجمن صنایع تبدیلی کشاورزی خراسان رضوی و حسین زین العابدین زاده، رئیس کمیسیون جوانان خانه صمت خراسان رضوی، مهم ترین مطالبات بخش تولید از دولت چهاردهم را از آن ها جویا شود.

با روی کارآمدن دولت جدید به زودی مدیران اقتصادی استان هم تغییر می کنند. درباره تعیین مدیران اقتصادی چه انتظاری از دولت چهاردهم دارید؟

اسدی: یکی از مشکلاتی که کشور دارد، این است که در برخی ارگان ها مدیریت به کسانی سپرده شده که متخصص نیستند. مدیران ما جایگاه های خودشان را ندارند. دولت هر جا می خواهد فردی را به عنوان یک مقام عالی رتبه انتخاب کند، باید کسی باشد که از مراتب پالین یک مجموعه رشد کرده و کم کم جایگاه های عالی کسب کرده باشد. اما اکنون به گونه ای است که دیدم می شود فردی بدون سوابق می آید و جایی پست می گیرد. معضل اصلی کشور استفاده نکردن از مدیران لایق و متخصص است.

زین العابدین زاده: یکی از مشکلاتی که استان ما دارد، بحث چگونگی انتخاب مدیران دولتی است. بارها شده که وقتی استاندار یا معاون یا رئیس سازمانی می خواهد انتخاب شود، قبلیش با مشکل های استانی صحبت می کنند که نظر و پیشنهاد شما چیست اما می بینیم باز دوباره یک عده انتخاب می شوند که هیچ سر رشته ای در حوزه صنعت و اقتصاد ندارند و تا بخواهیم به آن ها توضیح بدهیم که این حوزه به چه شکلی است و چه مشکلاتی داریم، کلی وقت و زمان هدر می رود. خیلی وقت ها مدیران از استان دیگری می آیند و این یکی از مشکلات اساسی ماست. مدبری که از استان دیگری می آید، کلی زمان می برد تا بتواند بر مسائل استان اشراف پیدا کند.

اگر دولت بخواهد در حوزه مشکلات حوزه تولید تصمیمی را اجرایی کند، به عنوان کارآفرین چه تصمیمی را پیشنهاد می دهد؟

اسدی: اگر سؤال کنند که بزرگ ترین مشکل بخش صنعت چیست، می گویم تعهد ارزی است. جلسه ای نبوده که طی این دو سال برگزار شود و در این زمینه صحبتی نشود. این اولین مشکل یک صنعتگر است. اولین کاری که باید کرد این است که نرخ ارز تک نرخ شود و این تک نرخ خوبی هایی دارد. اولین حسن آن، این است که رانت و رانت بازی ها تمام می شود. نرخ نیمایی شده است یک نوع سود جویی برای کسانی که این پول ها را دریافت می کنند. می توانم به جرئت بگویم ۹۰درصد افرادی که با نرخ ارز نیمایی کالا وارد می کنند، کالاهایشان را به نرخ بازار آزاد می فروشند. قابل اثبات هم هست، مثلاً برای خرید یک کالا از نیمایی دریافت کرده و کالایی که تولید کرده به قیمت آزاد به مردم فروخته است. یعنی نرخ نیمایی که به صنعتگر یا واردکننده یا بازرگان داده ایم، هیچ تأثیری در زندگی مردم نداشته است. شرکت های خیلی بزرگی ارز دولتی دریافت می کنند که نفعی هم برای مردم ندارد.

زین العابدین زاده: چند نرخ ی بودن ارز، یکی از مشکلات حوزه تولید است. همین مسئله سبب شده تا بخش تولید در تأمین ارز مورد نیاز برای تأمین مواد اولیه دچار مشکل شود. بخشی از مواد اولیه مان از کشورهای مثل بنگلادش و ترکیه انجام می شود. با اینکه از ابتدای سال ثبت سفارش کرده ایم، هنوز در صف دریافت ارز هستیم. یکی از مشکلاتی که واحدهای تولیدی با آن ها روبه رویند، همین چندنرخ ی بودن ارز است که سبب شده تا هزینه های آن ها افزایش یابد. برای حل این مشکل باید به سمت تک نرخ ی شدن ارز برویم. مجموعه ما هر سال صادرکننده نمونه استانی است. همچنین هفت دوره صادرکننده نمونه کشوری

بودیم. با این حال اکنون به دلیل فشارهایی که برای رفع تعهد ارزی به ما وارد می شود در عمل صادرات، دیگر مقرون به صرفه نیست.

یکی از مشکلات واحدهای تولیدی هزینه تمام شده بالاست. دولت چهاردهم چه اقداماتی برای کاهش هزینه تمام شده تولید باید انجام دهد؟

زین العابدین زاده: بحث قیمت تمام شده دارای دو علت است. یکی مستهلک بودن ماشین آلات داخلی است که بیشتر واحدهای صنعتی استان به دلیل تحریم ها و نداشتن انگیزه برای نوسازی بیشتر با دستگاه های قدیمی کار می کنند.

ما در واحدهای خودمان در قدیم در ماه یک میلیارد تومان صرف هزینه نگهداری دستگاه ها می کردیم. اکنون این رقم به دو میلیارد رسیده است. با توجه به اینکه هزینه ها افزایش یافته و این نشان دهنده این است که بیشتر واحدها دستگاه هایشان مستهلک تر شده و نیاز است که دستگاه ها به روز شود. نکته بعدی، بحث مواد اولیه است که در حوزه نساجی بخش ریادش از کشورهای دیگر وارد می شود. خریدی که انجام می دهیم حدود شش تا هفت ماه بعد تحویل ما داده می شود و این مسئله سبب می شود تا واحدهای تولیدی نتوانند با تمام ظرفیت خودشان فعالیت کنند. این مسئله هزینه تمام شده تولید را افزایش می دهد. یکی دیگر از مشکلات ما بحث دستوری بودن قیمت ها ست. این در حالی است که در برخی شهرها این مشکل را ندارند اما در

خراسان رضوی و مشهد، این مشکل را بیشتر داریم. وقتی هزینه تمام شده تولید افزایش می یابد، جریان این مسئله نیازمند تغییر قیمت کالاست اما در خراسان رضوی و مشهد درباره تغییر قیمت این قدر مانع ایجاد می شود که این مسئله زمان بر شده و در فاصله تقاضا و اعلام موافقت تغییر قیمت واحدهای تولیدی کلی ضرر می کنند. این مسئله سبب افزایش هزینه تمام شده تولید می شود. دولت نباید در اقتصاد دخالت کند. کافی است که دولت زیرساخت های لازم اقتصاد را تأمین کند و بقیه مسائل را به دست فعالان اقتصادی بسپارد. مثلاً دولت باید برای ساخت های تأمین انرژی، حمل و نقل و کاهش نرخ تورم برنامه ریزی کند و از آن سو، دست بخش خصوصی برای سرمایه گذاری باز باشد تا بر مبنای عرضه و تقاضا برای کالاهای خود قیمت گذاری کرده و سود ببرد.

اسدی: حدود دو سال است که هیچ گونه تسهیلاتی از طرف دولت به واحدهای تولیدی داده نمی شود. فقط از منابع داخلی به اندازه ای که مبلغی که مانده حساب داشته باشیم و آن هم درصد کمی اعطا می شود. من تولیدکننده رب باید طی دو ماه به اندازه یک سال تولیدم را انجام بدهم، چون در مشهد از مرداد تا مهر گوجه فرنگی هست و قبلاً بانک و بانکدارها کمک می کردند اما با این شرایط قیمت گذاری و دستوری و مسائلی که به وجود آوردند، بانکدارها علاقه ای به خریدن و نگه داشتن کالاهای ندارند و همه این بار بر دوش تولیدکننده یا صنعتگرها افتاده است و صنعتگران هم که توان این همه فشار را ندارند و ضربه آن به کشاورز بازمی گردد. اما چرا هزینه تولید افزایش می یابد؟ این مسئله به نرخ ارز برمی گردد. امروز مواد اولیه را با قیمت دلار ۵۸ تا ۶۰هزار تومان می خریم. اما دولت به نرخ ۴۲هزار تومانی دلار را از تولیدکننده ای که صادرات دارد، می خرد. این مسئله سبب می شود

تا دخل و خرج تولید با هم جور نیاید و تولیدکننده دچار کمبود نقدینگی شود. دولت راهکاری می دهد که طلا یا جنس دیگری به ازای صادرات کالاهای وارد کنید. اما من که تولیدکننده رب و کنسرو هستم و تخصصی در حوزه طلا ندارم، چطور بروم و به ازای کالاهای صادراتی، طلا یا موبایل وارد کنم؟ یکی دیگر از مشکلاتی که سبب افزایش هزینه تمام شده تولید شده است، فراهم نبودن زیرساخت ها ست. وقتی تولیدکننده در چهار مشکل در تأمین برق و گاز است و هر چند وقت یک بار واحد تولیدی او تعطیل می شود، این مسئله سبب افزایش هزینه تمام شده می شود. اکنون دستگاه های جدیدی که می خواهیم وارد کنیم با کلی مانع روبه روست.

تازه وقتی هم که وارد می شود، مسئله تأمین برق آن ها هم مطرح می شود. این مسئله سبب شده تا در عمل نوسازی واحدهای تولیدی به کندی انجام شود. برای مثال برای واحد خودم یک دستگاه ۳۰۰ تا ۴۰۰مهر برق دارد. دو سال تأمین برق دستگاه را پیگیری کردم، ولی امروز اگر بخواهم دستگاهی را اضافه کنم مانع اصلی من این است که به واحد تولیدی ام برق نمی دهند. این در حالی است که وقتی یک نفر سرمایه گذاری می کند پیش بینی های لازم را باید بتواند انجام دهد. با این رویه، تولیدکننده برای واردات ماشین آلات جدید انگیزه ای ندارد.

خراسان رضوی به دلیل نزدیکی به آسیای میانه و همسایگی با افغانستان دارای ظرفیت های زیادی برای صادرات است. دولت چه اقدامی برای حمایت از صادرات باید انجام دهد؟

زین العابدین زاده: ما به افغانستان، عراق و کشورهای آسیای میانه صادرات انجام می دهیم. این کشورها آن قدر به کشور ما آمدودش دارند و مشتری ها خودشان می آیند و خرید انجام می دهند و عملاً می توان گفت که این ها بازار سنتی ما شده اند. همین مسئله موجب شده است تا در حوزه صادرات دچار تنبلی شویم و به دنبال ایجاد بازارهای جدید نرویم. برای مثال خود ما منحصربه همین کشور آسیای میانه شده ایم، البته چند وقت است که به دنبال صادرات به کشورهای آفریقا و آمریکای جنوبی هستیم. در آفریقا و آمریکای جنوبی دولت خیلی کارها برای توسعه صادرات می تواند انجام دهد. برای مثال ما در هر سفراتی یک سری راین های اقتصادی داریم که این ها می توانند بسیار کمک حال باشند و بحث اعزام هیئت های تجاری و برگزاری نمایشگاه ها یکی از این موارد است. برای مثال کشور ترکیه برای کسانی که بخواهند در نمایشگاه های بین المللی شرکت کنند، یک سری یارانه هایی در نظر می گیرد. ما هم می توانیم چنین کاری انجام دهیم.

اکنون بیشتر نمایشگاه هایی که ایران برگزار می کند فقط به کشورهای آسیای میانه بسنده می کند و به دنبال ایجاد بازارهای جدید نیست. مسئله ای که تأکید می کنیم، این نیست که بی توجهی به بازارهای فعلی خودمان کنیم و آن ها را از دست بدهیم، بلکه تأکید دارم که باید سعی کنیم با دیپلماسی اقتصادی بازارهای جدیدی برای کالاهای خودمان ایجاد کنیم. در این میان دولت می تواند با دیپلماسی اقتصادی فعال بسترهای ایجاد بازارهای جدید صادراتی را فراهم کند.

به غیر از این، یکی از مهم ترین فاکتورها برای جهش تولید و رشد صادرات ثبات اقتصادی است. صنعتگران در سال های گذشته بیش

عکس: خداد کوشا/ا شهرآرا

از همیشه با نبود ثبات و پیش بینی ناپذیری روبه رو بودند. از یک سو، تورم فزاینده موجب افزایش روزانه قیمت مواد اولیه تولید می شد و از سوی دیگر صدور بخش نامه های متعدد که گاه متناقض هم بودند، عملکرد آنان را به شدت مختل می کرد. برای رشد صادرات باید شرایط ثبات اقتصادی در کشور را فراهم کنیم.

اسدی: یکی از چالش های صادرات ما مسئله تحریم ها ست. هزینه تمام شده صادرات را افزایش داده است. به دلیل تحریم بانکی امکان تبادل مالی با تجار خیلی از کشورها را نداریم و همین مسئله بازارهای صادراتی مان را محدود کرده است. چند سالی می شود که دور زدن تحریم ها را برای ما صنعتگران سخت کرده اند. وقتی تاجر خارجی به من زنگ می زند و می گوید یک تریلی رب می خواهم، در واقع من طرف را نمی شناسم که چه کسی است، فقط از طریق یک صرافی ریال را برای من واریز می کند. این مسئله سبب شده تا ریسک صادرات افزایش یابد. ما باید فکری کنیم که بتوانیم محدودیتی را که تحریم های مالی برای صادرات ایجاد کرده است برطرف کنیم. یک راه حل که اعلام شد، این است که به طرف ایجاد ریال اف شور برویم تا از این طریق صادرات کالاهای تسهیل شود. چند ماه پیش در مشهد قول هایی در این باره داده بود، اما تاکنون اجرایی نشده است. اگر این مسئله حل شود، می تواند سبب افزایش صادرات خراسان رضوی شود به ویژه که صادرات ما به آسیای میانه و افغانستان به صورت ریالی انجام می شود.

زین العابدین زاده: یکی از راه های حفظ بازارهای صادراتی برخورد با صادرکننده نماهست. اگرچه فساد در همه جا می تواند رخنه کند اما اتفاقی که رخ می دهد به همه بسط داده می شود. چند سال پیش متوجه شدیم شخصی که در حوزه صادرات بسیار قدرتمند در استان عمل می کرد و بیشتر صادراتش به افغانستان و تاجیکستان بود، او یک و کلوجه و خرما صادر می کرد که چندین سال صادرکننده نمونه هم شد. بعداً متوجه شدیم که مواد غذایی فاسد را خریداری و به این کشورها می فرستاد. گویا از یک رانت برخوردار بوده است. اگرچه با او برخورد قانونی شد اما در عمل به صادرات ما ضربه زد. در حوزه صادرات باید با این افراد برخورد

شود. **اسدی:** درباره صحبتی که آقای زین العابدین زاده مطرح کرد چند نکته لازم است که بیان کنم. فساد، چه در بخش دولت، چه در بخش خصوصی امکان پذیر است و نمی توانیم منکر آن باشیم که بخش خصوصی پاک است و فقط بخش دولتی مشکل دارد. اصل اشکال اینجا به وجود آمده است که دولت واحدهای خصوصی را در تصمیم گیری ها دخیل نکرده است، خودش مستقل و غیرتخصصی تصمیم می گیرد. چرا ما انجمن ها را به وجود آوردیم؟ در انجمن صنایع تبدیلی در خراسان رضوی ۵۳ واحد تولیدی بزرگ عضویت دارند اما این پرسش مطرح است که چرا در سیاست گذاری ها از آن ها استفاده نمی شود. امروز وقتی می خواهیم یک قوطی کنسرو یا رب را به خارج صادر کنیم از این انجمن درباره سیاست گذاری صادراتی مشورت گرفته نمی شود. اگر می خواهیم این آسیب هایی که درباره صادرات گفته شد برطرف شود، دولت باید نظرات تشکل های بخش خصوصی را در تصمیم گیری ها دخیل کند. با این کار جلو بسیاری از مشکلات گرفته می شود.

رئیس کمیسیون جوانان خانه صمت خراسان رضوی: یکی از مشکلاتی که استان ما دارد، بحث چگونگی انتخاب مدیران دولتی است. بارها شده که وقتی استاندار یا معاون یا رئیس سازمانی می خواهد انتخاب شود، قبلیش با مشکل های استانی صحبت می کنند که نظر و پیشنهاد شما چیست اما می بینیم باز دوباره یک عده انتخاب می شوند که هیچ سر رشته ای در حوزه صنعت و اقتصاد ندارند

روى خط اقتصاد

۳۵۰ هزار ایرانی در صف وام ازدواج!

تسليم ادرحالی ۳۵۰ هزار نفر در صف دریافت وام ازدواج هستند و اعتباری حدود ۱۱۰ هزار میلیارد برای برچیدن این صف نیاز است که بانک ها به خودشان ۹۵ همت وام آن هم بدون سخت گیری های رایج داده اند!

پلاتکلیفی ریاست سازمان بورس

اقتصاد آنلاین بعد از موافقت شورای عالی بورس با استعفاى مجید عشقی، تمام نگاه ها به جانشین وی در ریاست سازمان بورس معطوف شده است. در این میان برخی کانال ها و رسانه های بورسی گمانه زنی هایی درباره رئیس جدید سازمان بورس مطرح کرده اند که البته وزارت اقتصاد در بیانیه ای تمام گزینه های مطرح شده را صرفاً گمانه زنی خواند و آن را تکذیب کرد. شنیده ها حاکی از آن است که در جلسه شورای عالی بورس، نام حجت صیدی که نائب رئیس هیئت مدیره ایران خودرو را در کارنامه اش دارد، در میان گزینه های ریاست سازمان بورس مطرح شده است.

سواد اقتصادی

سوگیری توهم کنترل

فردای اقتصاد نوعی سوگیری به نام توهم کنترل وجود دارد که مردم اعتقاد دارند می توانند نتیجه کار را کنترل کنند یا دست کم رویش اثر بگذارند. حال آنکه در واقع، آن ها نقشی در آن نمی توانند ایفا کنند. مثال غیراقتصادی آن زمانی است که افراد هنگام بازی فکر می کنند اگر خودشان تاس را بیندازند، اعداد بهتری برایشان می آید یا برخی هواداران فوتبال احساس می کنند اگر بازی تیم محبوبشان را نبینند، احتمال شکست آن تیم بیشتر می شود.

در عالم سرمایه گذاری، فرد خیال می کند می تواند روی بازاری که هزاران نفر در آن فعال هستند اثر بگذارد و نتیجه را تغییر دهد.

بنابراین، یکی از مهم ترین آسیب های توهم کنترل، آن است که فرد در معرض خطر معاملات بیش از حد قرار می گیرد. با انجام معاملات زیاد نه تنها هزینه های کارمزدی زیادی می دهد، بلکه احتمال زیان یا از دست دادن فرصت ها برایش بیشتر می شود.

یکی دیگر از تله هایی که توهم کنترل در دنیای سرمایه گذاری ایجاد می کند، «حرکت به سمت سهام خیلی کوچک» است. فرد احساس می کند چون این دارایی ها کوچک هستند، می تواند قیمت آن را با سرمایه خود متاثر کند و بهره زیادی از این سرمایه گذاری ببرد.

حال آنکه بیشتر این سهام کوچک ریسک های بالایی دارند و می تواند در نهایت منجر به زیان بیشتر فرد شود. افراد با سوگیری توهم کنترل عموماً باور دارند در بخش هایی از بازارها تخصص بیشتری دارند. بنابراین، بخش مهمی از پرتفویشان معطوف به این حوزه ها می شود و از اصل متنوع سازی دارایی ها دور می شوند.

حال کافی است یک بحران یا اتفاق پیش بینی نشده رخ دهد، پرتفویی که به اندازه کافی متنوع سازی نشده است دچار مشکلی اساسی خواهد شد. اگر دچار این سوگیری هستید بهتر است بدانید مهم ترین راه برای رفع آن به توصیه بزرگان سرمایه گذاری آن است که هر روز به خود یادآوری کنید، «هیچ چیز قطعی در سرمایه گذاری وجود ندارد». بنابراین، سود شما پاداشی است که برای تحمل یک ریسک به دست آورده اید. پس اگر هیچ ریسکی وجود ندارد، قاعدتاً نباید پاداشی هم در کار باشد.

بازار

قیمت مواد پروتئینی در بازارهای شهرداری

مرغ تازه	سینه مرغ	ران مرغ
۸۴,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	۸۲,۰۰۰
مرغ تازه	سینه مرغ	ران مرغ
۸۴,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	۸۲,۰۰۰
مرغ تازه	سینه مرغ	ران مرغ
۸۴,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	۸۲,۰۰۰

قیمت میوه و صیفی جات در بازارهای شهرداری

سیب زمینی	پیاز	بادمجان
۱۷,۷۰۰	۲۱,۲۴۰	۲۹,۵۰۰
سیب زمینی	پیاز	بادمجان
۱۷,۷۰۰	۲۱,۲۴۰	۲۹,۵۰۰
سیب زمینی	پیاز	بادمجان
۱۷,۷۰۰	۲۱,۲۴۰	۲۹,۵۰۰

کیلو تومان